

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی نیروی غیرنظامی
شهید اشرفی اصفهانی

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی

گروه حقوق

پایان نامه برای دریافت درجهی کارشناسی ارشد (M.A.)
گرایش فقه و حقوق

موضوع

بررسی فقهی و حقوقی سقط جنین ناشی از زناى به عنف

استاد راهنما:

راضیه قاسمی

استاد مشاور

زهرة حاجیان

نگارش

مریم رضا زاده

شهریور ۱۳۹۴

پایگاه اطلاعات علمی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی
گروه حقوق

رشته فقه و حقوق اسلامی

تاییدیه ی اعضای هیات داوران حاضر در جلسه ی دفاع از پایان نامه ارشد

اعضای هیات داوران نسخه ی نهایی پایان نامه ی خانم مریم رضا زاده تحت عنوان

بررسی فقهی و حقوقی

سقط جنین ناشی از زنای به عنف

را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه ی کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱. استاد راهنما	دکتر راضیه قاسمی	استادیار	
۲. استاد مشاور	دکتر زهره حاجیان	استادیار	
۳. استاد داور	دکتر حسین حلییان	استادیار	
۴. استاد داور	دکتر محمد رضا شادمانفر	استادیار	
۵. مدیر گروه	دکتر محمد رضا شادمانفر	استادیار	

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی نیروی نیرومندی
شهید اشرفی اصفهانی

وزارت علوم تحقیقات و فناوری دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی

گروه حقوق

رشته فقه و حقوق اسلامی

تاییدیه ی اعضای هیات داوران حاضر در جلسه ی دفاع از پایان نامه ارشد

اعضای هیات داوران نسخه ی نهایی پایان نامه ی خانم مریم رضا زاده تحت عنوان

بررسی فقهی و حقوقی

سقط جنین ناشی از زنا ی به عنف

را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه ی کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱. استاد راهنما	دکتر راضیه قاسمی	استادیار	
۲. استاد مشاور	دکتر زهره حاجیان	استادیار	
۳. استاد داور	دکتر حسین حلییان	استادیار	
۴. استاد داور	دکتر محمد رضا شادمانفر	استادیار	
۵. مدیر گروه	دکتر محمد رضا شادمانفر	استادیار	

تقدیر و تشکر:

از استاد سرکار خانم دکتر راضیه قاسمی بسیار سپاسگزارم و همچنین از سرکار خانم دکتر زهره حاجیان کمال تشکر را دارم چرا که بدون راهنماییهای ایشان تامین این پایان نامه بسیار مشکل می نمود.

چکیده

سقط جنین، از مسائلی است که در نزد هر مکتب و آیین پذیرفته شده نیست و در اسلام، این عمل به شدت مذموم دانسته شده است. اسلام، در عین واقع بینی، بر اساس مبانی اسلامی، در اکثر موارد سقط جنین را حرام و نامشروع می داند حتی اگر ناشی از زنا یا به عنف باشد مگر در صورتی که ادامه بارداری برای سلامت مادر خطر داشته باشد و فقه امامیه نیز با روشن بینی مبانی مستحکم، با این معضل اجتماعی برخورد کرده است و البته در برخی موارد، سقط جنین ناشی از زنا یا به عنف را مجاز دانسته، ولی با جواز بی قید و شرط آن مخالف است. در نظام حقوقی ایران که قوانین و مقررات آن برگرفته از فقه امامیه است، برخلاف نظام‌های حقوقی جوامع غربی که سقط جنین را نشانه افتخارآمیز شخصیت و آزادی زن می دانند همانند کشور اتریش که به قوانین سقط جنین پای بند نیست و سقط جنین را در هر مکانی و نه فقط توسط پزشکان زنان و زایمان و ماماها اعمال می کند و در کشورهای فرانسه و ایتالیا نیز قانونی برای سقط جنین وجود ندارد و فرآیند سقط در همه بیمارستان ها و درمانگاه های دولتی و غیر دولتی اعمال می شود، سقط جنین حرام و مطابق قانون مجازات اسلامی دارای مجازات می باشد. با توجه به عنوان تحقیق، این بررسی به روش توصیفی تحلیلی انجام پذیرفته و در این راستا به بررسی منابع و مستندات موجود در حوزه مبانی فقه شیعی و دیدگاههای فقها و عالمان شیعی و در زمینه سقط جنین پرداخته، و سعی گردیده و جوه مختلف موضوع بررسی شود و شیوه گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی (کتابخانه ای) بوده است.

واژگان کلیدی: سقط جنین، زنا یا به عنف، احکام حقوقی سقط جنین، احکام فقهی سقط جنین

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
۲.....	۱. بیان مسئله.....
۴.....	۲. سابقه تحقیق.....
۵.....	۳. ضرورت و نوآوری تحقیق.....
۶.....	۴. سوالات تحقیق.....
۷.....	۵. فرضیه‌ها.....
۷.....	۶. هدف ها و کاربرد های تحقیق.....
۸.....	۷. روش و نحوه ی انجام تحقیق و بدست آوردن نتیجه.....
۸.....	۸. سازماندهی (طرح) تحقیق.....

فصل اول: مفاهیم و مبانی نظری سقط جنین

۱۱.....	بخش اول: مفاهیم سقط جنین ناشی از زنای به عنف.....
۱۱.....	مبحث اول: سقط.....
۱۱.....	گفتار ۱: سقط در لغت.....
۱۲.....	گفتار ۲: سقط در اصطلاح.....
۱۲.....	گفتار ۳: سقط در اصطلاح پزشکی.....
۱۳.....	گفتار ۴: تعریف حقوقی سقط.....
۱۳.....	مبحث دوم: جنین.....
۱۳.....	گفتار ۱: جنین در لغت.....
۱۳.....	گفتار ۲: جنین در اصطلاح.....

- ۱۴.....مبحث سوم: زنا.....
- ۱۴.....گفتار ۱: تعریف زنا و موجبات حد.....
- ۱۴.....گفتار ۲: تعریف زنای به عنف.....
- ۱۶.....گفتار ۳: مفهوم عنف و اکراه در ماده ۸۲ قانون مجازات اسلامی.....
- ۱۷.....گفتار ۴: مفهوم عنف و اکراه در رویه قضایی.....
- ۲۰.....بخش دوم: مبانی نظری سقط جنین ناشی از زنای به عنف.....
- ۲۰.....مبحث اول: تاریخچه سقط.....
- ۲۱.....مبحث دوم: اقسام سقط جنین.....
- ۲۱.....گفتار ۱: سقط جنین خود به خودی.....
- ۲۱.....گفتار ۲: سقط جنین درمانی یا طبی.....
- ۲۲.....گفتار ۳: سقط جنین جنایی.....
- ۲۲.....مبحث سوم: عوامل سقط.....
- ۲۲.....گفتار ۱: عوامل فردی.....
- ۲۳.....گفتار ۲: عوامل اجتماعی.....
- ۲۳.....گفتار ۳: علل اقتصادی.....
- ۲۴.....جمع بندی.....

فصل دوم: دیدگاه فقه ها ، بررسی و نقد نگرش آنها نسبت به سقط جنین ناشی

از زنای به عنف

- ۲۶.....بخش اول: حکم سقط جنین ناشی از زنای به عنف در فقه.....
- ۲۶.....مبحث اول : قاعده لاجرح و ارتباط آن با سقط جنین ناشی از زنای به عنف.....
- ۲۷.....گفتار ۱: تعریف قاعده «لاجرح» و دلالت آن بر جواز سقط جنین.....
- ۲۷.....گفتار ۲: تعریف اصطلاحی حرج.....
- ۲۸.....گفتار ۳: ادله قاعده «لاجرح».....

- ۳۰.....میبحث دوم : دلایل حرمت سقط جنین.....
- ۳۰.....گفتار ۱: کتاب.....
- ۳۱.....گفتار ۲: سنت.....
- ۳۲.....گفتار ۳: عقل.....
- ۳۲.....گفتار ۴: اجماع.....
- ۳۳.....میبحث سوم: بررسی نظرات و فتوای فقها.....
- ۳۷.....بخش دوم: بررسی زمینه ها و مبانی اختلاف.....
- ۳۷.....میبحث اول: زمینه های اختلاف.....
- ۳۸.....میبحث دوم: مبانی اختلاف.....
- ۴۲.....بخش سوم: دیدگاه و ادله موافقان و مخالفان سقط جنین ناشی از زنا به عنف.....
- ۴۲.....میبحث اول: دیدگاه موافقان و مخالفان.....
- ۴۵.....میبحث دوم: ادله موافقان و مخالفان.....
- ۴۶.....میبحث سوم : نقد و بررسی ادله موافقان و مخالفان.....
- ۴۷.....گفتار ۱- حقوق و آزادی زن.....
- ۵۰.....گفتار ۲- حفظ جان مادر.....
- ۵۳.....گفتار ۳- حفظ سلامت جسمی و روانی مادر.....
- ۵۴.....گفتار ۴- علل اقتصادی.....
- ۵۵.....گفتار ۵- علل اجتماعی.....
- ۵۷.....گفتار ۶- زنا به تراضی، زنا به عنف و زنا با محارم.....
- ۵۸.....گفتار ۷- ناهنجاریهای جنینی.....
- ۶۰.....جمع بندی.....

فصل سوم :بررسی سقط جنین ناشی از زنا از دیدگاه حقوق ایران

- ۶۳.....بخش اول: سیر تحول سقط جنین در قانون ایران.....
- ۶۳.....میبحث اول: پیش از انقلاب اسلامی.....

۶۴.....	مبحث دوم: بعد از انقلاب اسلامی.....
۶۸.....	مبحث سوم: قانون مجازات جدید.....
۶۹.....	بخش دوم: سقط جنین ناشی از زنا در قانون ایران.....
۶۹.....	مبحث اول: مروری بر قوانین برخورد با زنا در کشورهای مختلف.....
۷۰.....	مبحث دوم: پیامدهای جسمانی و روانی زنای به عنف از دیدگاه حقوق ایران.....
۷۲.....	مبحث سوم: سقط جنین ناشی از زنا در نظام کیفری ایران.....
۷۳.....	مبحث چهارم: ماده ی واحده ی قانون سقط درمانی.....
۷۴.....	جمع بندی.....
۷۶.....	نتیجه گیری.....
۷۷.....	پیشنهادات.....
۷۸.....	فهرست منابع.....
۸۳.....	چکیده انگلیسی.....

مقدمه

فرزند، مادام که در رحم مادر است، جنین نامیده می شود که مبدأ آن ابتدای آبستنی و منتهای آن لحظه ما قبل ولادت است. سقط جنین، از ادوار گذشته تاکنون، در همه جوامع بشری به دلایل یا بهانه های مختلف آشکار و نهان، توسط مادر، والدین، پزشکان و اشخاص فاقد صلاحیت، به صورت جنایی (عمدی)، ضربه ای (شبه عمد و خطای محض) و درمانی (قانونی) انجام گرفته است و همیشه وجدان فردی و جمعی در مقابل بسیاری از سقط جنینها آزرده خاطر شده، آن را جنایت به بشریت و تجاوز به حق حیات دانسته است و همواره این سؤال مطرح بوده که آیا سقط جنین مطلقاً ممنوع است یا مطلقاً جایز و مشروع؟

سقط جنین^۱ از نظر پزشکی عبارت است از: ختم حاملگی به هر عنوان قبل از آنی که جنین برای زنده ماندن به اندازه کافی تکامل یافته باشد و یا در واقع به ختم حاملگی قبل از هفته بیستم حاملگی و یا زمانی که وزن جنین کمتر از پانصد گرم باشد. و اما به لحاظ حقوقی، سقط جنین عبارتست از: اخراج عمدی قبل از موعد جنین یا حمل به نحوی که زنده یا قابل زیستن نباشد و یا منقطع ساختن دوران بارداری. تفاوت این دو دیدگاه در اینست که از دیدگاه پزشک مبنا براساس سن حاملگی جنین است و از نظرگاه حقوقی قابلیت و یا عدم قابلیت حیات جنین می باشد. (سایت حقوق ایران)

سقط جنین کلمه ای است در حاله ی از گفته ها و شرم ها پنهان، با موافقین دردمند و مخالفین دو آتیشه ی متعصب و گرفتار در این ورطه و چه بسا که اگر آنها نیز در این وادی گرفتار می شدند دم از آزادی آن می زدند.

بنیادی ترین حقوق بشری که فقط در سایه ی آن امکان برخورداری از سایر حقوق میسر می شود، حق حیات است که در تمامی اسناد مرتبط مورد توجه قرار گرفته است. با این وصف حقوق

¹ Abortion

بشری در طول یکدیگر قرار نگرفته و تابع سلسله مراتب نیستند، بلکه هر یک لازمه، مکمل و در حقیقت مقتضای ذات دیگری هستند.

توجه به مقوله ی سقط جنین، امری پیچیده و مستلزم لحاظ قرار دادن تعارض برخی حقوق متعلق به ذات بشر است که مشخصا عبارتند از: حق جنین و حق زن و مادر می باشد.

علت عدم توجه غالب اسناد بین المللی حقوق بشری به مساله ی بسیار مهم سقط جنین، در حقیقت ریشه در همین تعارضات دارد که در یک تحلیل نهایی واجد آثار محدودکننده ای بر هر دو حق مذکور هستند. تئوری های سیاه و سفید طرفداران و مخالفان سقط جنین که ناشی از گرایش های دگماتیک فیزیکی یا انسان گراییانه ی محض به نفع جنین یا مادر است و نمی تواند در حل چنین تعارضی راه گشا باشد. زیرا تعارض مورد بحث ناشی از مسائل تئوری نیست، بلکه دقیقا نقطه ی شروع تقابل واقعیات و حقوق در بعد خاصی از حیات اجتماعی بشر است. علاوه برآن، زنی که از راه زنا چه به صورت تراضی و چه به صورت اکراه و اجبار باردار شده است، ناگزیر از تحمل دوران بارداری است، در حالی که هیچ علاقه ای ندارد از فرزندى که ناشی از زنا است نگهداری کند. در قوانین کشور ما چنین فرزندى نامشروع و از بسیاری از حقوق اجتماعی و مدنی محروم است.

همچنین قانون گذار برای حفظ وجود و حیات طفل، سقط جنین را ممنوع اعلام و بر حسب نوع افراد، مجازات هایی برای عاملان و مباشران این عمل تعیین کرده است. چگونه می توان زنی را که بدون میل و رضای خود باردار شده، به حفظ و نگهداری این جنین مکلف کرد؟

۱. بیان مسئله

در میان عوامل تهدید کننده امنیت افراد، تعرض و تجاوز جنسی را می توان یکی از دردآورترین و تلخ ترین نوع تهدیدات برشمرد که به واسطه آن عده ای فرصت را برای انجام چنین جرم سنگینی، گاه به سادگی فراهم دیده اند. افرادی که بنا به برخی بررسی ها بیش از ۹۵ درصدشان از سلامت روانی کامل

برخوردارند و چنین جرمی از نظر خود آن‌ها غیرقابل بخشش و مستحق سخت‌ترین مجازات است (هاشمی، ۱۳۸۸، به نقل از آبروش، ۱۳۹۰، ص ۱۴۷).

بدین‌سان، مهم‌ترین عنصر تجاوز به عنف، همان اجبار و اکراه است که اراده طرف مقابل را سلب می‌کند و از او به جای شریک جنسی یک قربانی جنسی می‌سازد. در تجاوز به عنف اختیار از قربانی سلب می‌شود و از این طریق وی وسیله و ابزاری جهت کام‌جویی‌های شخص متجاوز واقع می‌شود چند سالی است که سقط درمانی در مواردی خاص از نظر شرع و قانون پذیرفته شده است و انجام می‌شود و از افتخارات فقه ما است که می‌تواند جواب‌گوی مسایل روز جامعه باشد.

سقط جنین از دشوارترین مسائل اخلاقی است و با آن‌که از تاریخ آن بیش از دوهزار سال و می‌گذرد، هنوز این مسئله به گونه‌ای قطعی از نظر اخلاقی فیصله نیافته است. یکی از موارد درخواستی برای سقط جنین جایی است که بارداری بر اثر تجاوز به عنف حاصل شده است. از آنجا که در این نوع بارداری مادر هیچ نقشی نداشته و اراده‌اش سلب شده است، تنها کسی که حق تصمیم‌گیری برای ادامه بارداری یا پایان دادن به آن را دارد مادر است و اخلاقاً کسی نمی‌تواند او را در صورتی که دست به سقط جنین زد ملامت کند (اسلامی، ۱۳۸۴، ص ۳۲۱ و ۳۲۲).

در شرایط گوناگون در خصوص سقط جنین نظرات متفاوتی بیان گردیده است. از آنجا که موضوع مورد بحث بسیار وسیع و پر دامنه بوده در این تحقیق، سعی بر آن گردیده که از تشریح جزئیات خودداری شود و مسئله سقط جنین ناشی از زنا به عنف، و مجاز یا غیر مجاز بودن و جنبه‌های مختلف آن از دیدگاه فقهی و حقوقی مورد بررسی قرار گیرد.

باتوجه به مباحث مطرح شده در این پژوهش در نظر داریم تا به بررسی سقط جنین ناشی از زنا به عنف از منظر فقهی و حقوقی بپردازیم. و سوال اصلی این است که احکام مربوط به سقط جنین ناشی از زنا به عنف، از منظر فقهی و حقوقی چه تفاوتها و اشتراکاتی باهم دارد؟

۲. سابقه ی تحقیق

- اسلامی در سال (۱۳۸۴) مقاله ای تحت عنوان « رهیافت اخلاقی به سقط جنین : یک بررسی موردی » دارد. ایشان در این مقاله به بررسی چهار رهیافت اخلاقی عمده در زمینه سقط جنین پرداختند که عبارتند از رهیافت ؛ محافظه کارانه، آزادی خواهانه، میانه روانه و فمینیستی. آنگاه محقق با مرور مستندات فقهی سقط جنین ناشی از تجاوز به عنف و فتوایی که در این زمینه به وسیله فقهای اهل سنت صادر شده است، نشان می دهد مواردی که در فقه تحریم شده، ممکن است این مورد خاص را فرانگیرد. سپس فتاوی برخی از فقهای شیعه را در این زمینه نقل و تحلیل کرده و در پایان به پاره‌ای نتایج رسیده است؛ از جمله آن که منع قانونی سقط جنین شامل این مورد نگردد و قربانیان تجاوز به عنف مورد حمایت قانونی و اجتماعی قرار گیرند.

- اخوان و قربانی (۱۳۸۲) در کار پژوهشی خود با عنوان « بررسی حکم سقط جنین از دیدگاه فقه مذاهب اسلامی» به بررسی احکام سقط جنین از نظر فقهی پرداخته‌اند. در این تحقیق علاوه بر پاسخ‌های مستدل به این سوال که آیا سقط جنین در هر شرایطی خلاف اخلاق است و مشمول حکم حرمت است؟ این بحث را مطرح کردند که سقط جنین در هر مرحله از حیات جنین به طور مطلق حرام نیست، بلکه در شرایطی ضروری و واجب می‌گردد.

- آبروش (۱۳۹۰) کار تحقیقی با عنوان «سقط جنین در بارداری ناشی از جرایم جنسی در پرتو قانون سقط‌درمانی» انجام داده‌اند. ایشان در مطالعه خود در مورد سقط جنین نشان می‌دهد که رابطه مستقیمی بین قانونی بودن سقط جنین و کاهش آمار مرگ و میر زنان ناشی از سقط‌های جنایی وجود دارد اما با تصویب قانون سقط‌درمانی و صدور مجوز در موارد بیماری‌های جنینی و مادری تعیین شده که باعث عسر و حرج مادر می‌شود تحولی اساسی در زمینه سقط جنین درمانی صورت گرفت.

- اردبیلی (۱۳۸۳) تحقیقی با عنوان « سقط جنین در بارداری ناشی از زنا به عنف » انجام داده-
اند. در این پژوهش ایشان به طور کلی به مبحث زنا به عنف و بارداری ناشی از آن پرداخته و
به بررسی حقوقی سقط جنین در قانون پرداختند و در نهایت ضرورت اصلاح قوانین وضع شده
برای حمایت بیشتر از زنان قربانی تجاوز به عنف را یادآور شده‌اند.

۳. ضرورت و نوآوری تحقیق

با توجه به اهمیت و نقش منحصر به فرد انسان در نظام آفرینش، آغاز و فرجام زندگی او، همواره
مورد مطالعه اندیشمندان و ادیان الهی بوده است. سقط جنین در عصر حاضر یکی از گسترده‌ترین و
پیچیده‌ترین مسائل و مشکلات اجتماعی است. سقط جنین به عنوان پدیده‌ای اجتماعی و درمانی، از دیرباز
در اکثر جوامع و ملل مرسوم بوده است و بخصوص نوع اجتماعی آن در قرن اخیر، در جوامعی که از
حیث اقتصادی و صنعتی پیش رفته‌اند، هرچه بیشتر فزونی یافته و کماکان در حال افزایش است. علی‌رغم
همه تلاش‌هایی که دانشمندان و عالمان دینی جهت جلوگیری یا کاهش آن داشته‌اند، نتیجه مطلوبی
حاصل نشده است و این مسئله همچنان دغدغه‌های فراوانی را برای دولت‌ها، ملت‌ها، خانواده‌ها و زنان
ایجاد کرده است (عبدی و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۱۵۸).

سقط جنین یکی از مسائلی است که در جوامع مختلف بشری با دیدگاه‌های متفاوت بررسی شده-
است و بدلیل انتظارات دینی و مذهبی در اکثر کشورها منع شده و افسار مختلف جامعه بخصوص فقها به
نظریه پردازی و استخراج احکام دینی از منابع مختلف درباره آن پرداخته‌اند. این عمل معمولاً به دلایلی
مانند تنظیم خانواده، مخفی نمودن روابط نامشروع، گریز از بارداری ناخواسته و تجاوز به عنف و ... انجام
می‌گیرد (عبدی و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۱۶۲).

زنا به عنف، رویداد تلخی است که بر زندگی زنان تاثیر می‌گذارد، درصدی از این زنان، پس
از این حادثه به عوارض گوناگون؛ مانند افسردگی، ترس، اعتیاد و... دچار می‌شوند. درصدی نیز
خودکشی می‌کنند و گروهی دیگر نیز که هنوز امید به زندگی را از دست نداده‌اند، درخفا برای سقط

این جنین ناخواسته تلاش می‌کند و گاه خود را با خطر مرگ روبرو می‌کنند. از این رو قربانیان زنا به‌عنف نیاز به حمایت دارند. این حمایت هم از نظر پزشکی و هم از نظر قانونی مدنظر است. آنها باید بتوانند در صورت تمایل با داری را متوقف کرده و سپس برای درمان پزشکی و روانپزشکی مورد حمایت قرار گیرند. با ایجاد راهکارهای قانونی و حمایت‌های حقوقی و فقهی می‌توان به این زنان در جهت احقاق حقوقشان کمک نمود. با توجه به اینکه در ایران سقط جنین جرم است و زنی که دست به سقط جنین می‌زند، مجرم می‌باشد و از این نظر هیچ تفاوتی بین زنان باردار ناشی از زنا به‌عنف (تجاوز) و زنان دیگر که با آزادی کام باردار شده‌اند وجود ندارد. همچنین براساس قانون ایران، کودکان متولد زنا، به‌هیچ‌جهت، به پدر و مادر خویش ملحق نمی‌شوند و از بسیاری از حقوق مدنی و اجتماعی در جامعه، محروم هستند. در نتیجه به دنیا آوردن چنین کودکی به تنها برای مادر بلکه برای فرزندی که هویت روشنی ندارد در آینده مشکل‌زا است (اردبیلی، ۱۳۸۳، ص ۱۳۴ و ۱۳۵). با نگاهی به نتایج تحقیقات انجام شده در کشور در زمینه شکاف‌های حقوقی و قانونی در زمینه سقط جنین به ویژه سقط جنین ناشی از زنا به‌عنف، نیازمند است تا به بررسی خلأهای قانونی موجود در این زمینه با مطالعه تطبیقی قوانین مربوط به سقش جنین ناشی از زنا به‌عنف پردازیم و از آنجا که عموماً تحقیقات انجام شده حول محور سقط جنین بوده نه سقط جنین ناشی از زنا به‌عنف، و اگر هم اشاره ای هم به آن شده صرفاً یا به مواد قانونی بسنده شده یا فقط جنبه فقهی مورد بحث قرار گرفته است؛ لذا نگاهی نوآورانه را می‌طلبد که در یک تحقیق جامع و واحد، سقط جنین ناشی از زنا به‌عنف هم از نظر فقهی و هم حقوقی بررسی گردد و همچنین تلاش شود که از دیدگاه اندیشمندان معاصر در این حوزه بیشتر استفاده گردد تا بتوان از نتایج به دست آمده در این پژوهش برای رفع خلأهای موجود سود جست.

۴. سوالات تحقیق

۱) آیا سقط جنین ناشی از زنا به‌عنف جایز است؟

۲) آیا از نظر فقهی تفاوتی بین سقط جنین ناشی از زنای به عنف و سایر سقط ها وجود دارد؟

۳) آیا استثنا و مجوزی برای سقط جنین ناشی از زنای به عنف وجود دارد؟

۵. فرضیه‌ها

۱) سقط جنین ناشی از زنای به عنف مجاز نیست.

۲) فقهای امامیه، در سقط جنین ناشی از زنای به عنف همانند سایر سقطها قائل به حرمت

هستند.

۳) سقط جنین تنها در صورتی که جان مادر در خطر باشد مجاز دانسته شده است.

۶. هدف‌ها و کاربردهای تحقیق

مهمترین هدف تحقیق بررسی احکام فقهی و حقوقی سقط جنین ناشی از زنای به عنف می‌باشد.

سقط جنین از جمله مسائلی است که از دیرباز در جوامع بشری مطرح بوده و یکی از موضوعات

اساسی نظام حقوق کیفری را تشکیل داده است. از دیدگاه اسلام نیز حیات انسان در دوران جنینی و

حتی قبل از تشکیل نطفه مورد توجه قرار گرفته است. به طوری که توصیه می‌کند، در انتخاب همسر،

کیفیت ارتباط جنسی و به نوع رفتار در دوران بارداری توجه شود

افراد و اقشار جامعه، بویژه فقها، حقوق دانان، متخصصان علوم پزشکی، جامعه شناسان و روان

شناسان، با توجه به شرایط حاکم و واقعیتهای اجتماعی، و متأثر از فضای حاکم بر عقاید و افکار

خویش، و همچنین با عنایت به تعالیم انبیای الهی و کتب آسمانی، عقاید گوناگونی داشته و نظرات

مختلفی ارائه داده اند.

انتظار می‌رود که نتایج این تحقیق در شناسایی مشکلات و خلاءهای قانونی موجود در زمینه

سقط جنین ناشی از تجاوز به عنف از منظر فقهی و حقوقی موثر بوده و بتواند راهکارهایی را نیز جهت

رفع این خلاءهای قانونی ارائه نماید.

۷. روش و نحوه ی انجام تحقیق و بدست آوردن نتیجه

- نوع مطالعه و روش بررسی فرضیه‌ها و یا پاسخگویی به سوالات (توصیفی، تجربی، تحلیلی، محتوا، اسنادی، تاریخی)

با توجه به عنوان تحقیق، این بررسی به روش مروری انجام پذیرفته و در این راستا به بررسی منابع و مستندات موجود در حوزه مبانی فقه شیعی و دیدگاههای فقها و عالمان شیعی و در زمینه سقط جنین پرداخته، و سعی گردیده وجوه مختلف موضوع بررسی و به سؤالات مطرح شده اصلی و فرعی پاسخ مناسب داده شود. و این پاسخگویی به سوالات و فرضیه مورد نظر براساس نتایج حاصل از توصیف اطلاعات موجود و با روش اسنادی (کتابخانه‌ای) انجام خواهد شد.

- جامعه آماری (در صورت لزوم)

جامعه آماری این پژوهش کلیه منابع نظری در دسترس - اعم از کتاب‌ها، مقاله‌ها، اسناد و مدارک و فواین موجود در زمینه سقط جنین ناشی از زنا، به عنف - در حوزه فقهی و حقوقی می‌باشد.

- روش و طرح نمونه‌برداری

با توجه به اسنادی بودن این پژوهش روش نمونه‌گیری مورد استفاده در این تحقیق استفاده از منابع نظری در دسترس می‌باشد.

- حجم نمونه و روش محاسبه آن

- ابزار گردآوری داده‌ها (پرسشنامه، مصاحبه و...)

ابزار مورد استفاده جهت گردآوری داده‌ها با توجه به اسنادی بودن روش، فیش‌برداری از منابع

نظری موجود می‌باشد.

۸. سازماندهی (طرح) تحقیق

تحقیق حاضر دارای ۳ فصل می‌باشد. در فصل نخست با عنوان مفاهیم و مبانی نظری سقط

جنین معرفی شده که به تعاریف و تاریخچه سقط جنین پرداخته است.

در فصل دوم که با عنوان دیدگاه فقه‌ها، بررسی و نقد نگرش آنها نسبت به سقط جنین ناشی

از زناى به عنف معرفى گردیده است ، به مسائلى مانند حکم سقط جنین ناشى از زناى به عنف در فقه، قائده لاجرح و ارتباط آن با سقط جنین ناشى از زناى به عنف ، دلائل حرمت سقط جنین و دلائل موافقت و مخالفت با این موضوع (سقط جنین ناشى از زناى به عنف) را بیان نموده است

در فصل سوم با عنوان بررسى سقط جنین ناشى از زنا از دیدگاه حقوق ایران که در بخش اول آن سیر تحول سقط جنین در قانون ایران و بخش دوم سقط جنین ناشى از زنا در قانون ایران ، پیامدهای جسمانی و روانی زناى به عنف از دیدگاه حقوق ایران ، سقط جنین ناشى از زنا در نظام کیفری ایران و ماده ی واحده ی قانون سقط درمانی توضیح داده شده است.

فصل اول :

مفاهیم و مبانی نظری

سقط جنین